

Ἀττικισμοῦ, περὶ σχολίων, περὶ ὑποκριτῶν, περὶ μερῶν κωμωδίας· τὰ Προλεγόμενα Τζέτζου εἰς Ἀριστοφάνη· Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου περὶ μέτρων· ὁ tractatus Coislianus, ἀναγόμενος, κατὰ τὸν Rutherford, εἰς αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλη· παραθέματα ἐξ Ἐτυμολογικοῦ τοῦ Μεγάλου περὶ τραγωδίας· ἐκ σχολίων εἰς ῥήτορας, τὸν Ἀριστοτέλη, τὸν Ἀριστείδην κ. ἄλλ. περὶ κωμωδίας κλπ.· ἐκ τῶν ἐξηγήσεων, προλεγόμενων καὶ σχολίων Τζέτζου εἰς Ἰλιάδα, τὸν Λυκόφρονα καὶ τὸν Ἡσίοδον· διάφοροι Βίοι τοῦ Ἀριστοφάνους· ἐπιγράμματα εἰς Ἀριστοφάνη κλπ. Τὸ κριτικὸν ὑπόμνημα τυγχάνει πλουσιώτατον καὶ (καθ' ὅσον ἠδυνήθημεν νὰ διακριβώσωμεν ἐξ ἀντιβολῆς τοῦ φ. 233^v τοῦ κώδ. Paris. gr. 2644, τοῦ ὁποίου φωτογραφικὸν ὁμοίωτον προτάσεται τοῦ τόμου, πρὸς τὸ ἀντιστοιχοῦν κείμενον τοῦ Τζέτζου) ἀκριβέστατον. Ἡ ἔκδοσις κατακλείεται ὑπὸ λεπτομερῶν Ἑλληνικῶν καὶ Λατινικῶν πινάκων συγγραφέων, κυρίων ὀνομάτων καὶ λέξεων εἰς τὸ δρᾶμα κυρίως ἀφορωσῶν. Γενικῶς εἰπεῖν, πρόκειται περὶ ἀρίστης ἐκδόσεως, ἀληθοῦς μεταλλείου παντοδαπῆς σοφίας, πολυτίμου εἰς πάντα μελετητὴν τοῦ ἀρχαίου δράματος.

Ὁ δεῦτερος τόμος περιλαμβάνει τὰ σχόλια (ἀρχαῖα καὶ νεώτερα) εἰς Ἀχαρνῆς τοῦ Ἀριστοφάνους. Προτάσεται βραχὺς πρόλογος, ὅπου καταγράφονται οἱ κώδικες, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίσθη ἡ ἔκδοσις, μετὰ στέμματος αὐτῶν, ἔπονται ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀριστοφάνους ὑπὸ Μάρκου Μουσούρου παρὰ τῷ Ἄλδφ, καὶ ἐκδίδεται ἐκ νέου ἀπόσπασμα παπύρου περιέχοντος σχόλια εἰς τοὺς Ἀχαρνῆς. Ὁ κ. Wilson, δοκιμώτατος μελετητὴς τῆς χειρογράφου παραδόσεως τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐπέτελεσεν ἔργον ἐπίμοχθον μετ' ἐπαινετῆς εὐσυνειδησίας καὶ ἀκριβείας· διὰ τοῦτο δὲ τοῦ εἴμεθα εὐγνώμονες.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Διδ. Φ.

* *

STAFFAN FOGELMARK, *Chrysaigis IG XII, v, 611*. Scripta Minora Regiae Societatis Humaniorum Litterarum Lundensis, Lund 1974—1975 : 2, σελ. 52.

Πρόκειται περὶ λεπτομεροῦς σπουδῆς τοῦ ἐπιθέτου *χρύσαιγισ*. Τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἀπαντᾷ τρίς εἰς τὴν ἑλληνικὴν γραμματείαν : εἰς ἐπίγραμμα IG XII. v. 611 (ἐπιγραφὴν ἐκ Κέας, πιθανώτατα τοῦ α' τετάρτου τοῦ 6ου π.Χ. αἰ.)· εἰς ἄγνωστον ποιητὴν χορικῆς ποιήσεως, POxy. XXXV. 2735, ἀπόσπ. 1,20· καὶ εἰς Βακχυλίδου ἀπόσπ. 15 (Snell). Ὁ συγγρ., κατόπιν λεπτομεροῦς συγκριτικῆς ἐξετάσεως τοῦ ἐπιθέτου τούτου πρὸς ἄλλα συγγενῆ, ἀποδεικνύει ὅτι ἀποτελεῖ νεολογισμὸν πλασθέντα κατὰ μίμησιν Ὀμηρικῆν, ἐκ συνδυασμοῦ δηλ. τῶν λέξεων *αἰγίδι χρυσείῃ* τῆς Ἰλιάδος (Ω 20—21). Ἡ λέξις, καίτοι μὴ Ὀμηρικῆ, συμφωνεῖ ὅμως πρὸς τὴν Ὀμηρικὴν παράδοσιν τὴν συνδέουσαν τὴν Ἀθηναίων πρὸς τὴν αἰγίδα, προσγράφεται δὲ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἰδίαν θεάν : *Αθε]ναιες χρυσαιγιδ[ε]ος οβριμ[οπ]α[τροες]* (IG XII. v. 611). Τὸ *χρύσαιγισ*, ὡς καὶ τὰ στενωῶς πρὸς αὐτὸ συναπτόμενα ἐπίθετα *κυνάγαιγισ* (Πινδ. Ὀλυμπ. 13. 70 ἐξ.), *μελάναιγισ* (εἰς χορικὸν ἄσμα τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θ. τοῦ Αἰσχ., στ. 699) καὶ *π[ε]λέμαιγισ* (Βακχυλ. 17. 7), ὑποσημαίνει ἅπαξ ἔτι τὴν γνωστὴν τάσιν τῶν λυρικῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος νὰ ἀκολουθοῦν μὲν εἰς τὴν γλωσσικὴν χρῆσιν τοῦ ἔπους, ἐν ταυτῷ ὅμως νὰ διακρίνονται ἀπὸ ἐκείνης διὰ τῆς δημιουργίας νέων λέξεων καὶ ἀποδό-

σεως εἰς αὐτάς νέου περιεχομένου. Οὕτω ὁ Βακχυλίδης χρησιμοποιεῖ, συμφώνως πρὸς τὴν Ὀμηρικὴν παράδοσιν, τὰ ἐπίθετα ἀρχικέρανος (ἐπὶ τοῦ Διὸς), χρυσάλακας (ἐπὶ τῆς Ἀρτέμιδος), φασιμβροτος (ἐπὶ τῆς Ἡοῦς), μεγάλυμος (ἐπὶ τῆς Ἀθηνᾶς), χρυσάορος (ἐπὶ τοῦ Ἀπόλλωνος)· ἀντιθέτως ὁμοίως πρὸς τὴν Ὀμηρικὴν παράδοσιν χρησιμοποιεῖ τὰ ἐπίθετα ἐρισφάραγος ἐπὶ τοῦ Διὸς (εἰς τοὺς Ὀμηρ. Ὕμνους ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος), ἰοστέφανος ἐπὶ τῆς Περσεφόνης, τῆς Θέτιδος, τῶν Μουσῶν (εἰς τοὺς Ὀμηρ. Ὕμνους ἐπὶ τῆς Ἀφροδίτης), εἴρουσθενῆς ἐπὶ τοῦ Διὸς (ὁ Ὀμηρος ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος), ῥοδοδάκτυλος ἐπὶ τῆς Ἰοῦς (ὁ Ὀμηρος ἐπὶ τῆς Ἡοῦς) κλπ. Πέρα τῆς ἀναμειξέως αὐτῆς διαφορετικῶν ὑφολογικῶν τάσεων εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν, ὁ συγγρ. ἐξετάζει τὸ πρόβλημα τῆς πατρότητος τοῦ ἐπιθέτου, συνάγει δὲ μετὰ πιθανότητος ὅτι τοῦτο ἀνήκει εἰς Σιμωνίδην τὸν Κεῖον, θεῖον τοῦ Βακχυλίδου. Εἰς τὴν σύντομον αὐτὴν ἀλλὰ μεστὴν φιλολογικῆς ἐμβριθείας συμβολὴν τοῦ Fogelmark θίγονται καὶ ζητήματα ἱστοριογραφίας: οὕτω δεικνύεται ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς Σούδας (ἐν Σ 442=Adler IV. 36λ, λ. Σιμωνίδης) μνημονευόμενος Σιμωνίδης ὁ Κεῖος, θυγατροῦς κατὰ τινὰς (ἦτοι ἔγγονος ἐκ θυγατρὸς) τοῦ ὁμωνύμου ἐκ Κέας μεγάλου ποιητοῦ, συγγραφεὺς δὲ Γενεαλογικῶν, πρέπει νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸν ποιητὴν· οὗτος δὲ πιθανῶς εἶχε συγγράψῃ ὕμνον εἰς Ἀθηνᾶν τὴν Ἰωνίαν, ὅπου ἐκάλει αὐτὴν χρύσαιγι· ἐντεῦθεν ἤρυσθη τὸ ἐπίθετον ὁ Βακχυλίδης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Διδ. Φ.

* *

ΙΩΑΝΝΟΥ Η. ΚΑΡΝΕΖΗ, «Σολώνειοι ἐπιτροπικαὶ διατάξεις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀττικῶν ῥητόρων καὶ τὸ συγκλητικὸν δόγμα (Digesta, 23. 2. 59), Συμβολαὶ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀττικῶν ῥητόρων καὶ εἰς τὴν συγκριτικὴν μελέτην τοῦ Ἰδιωτικοῦ βίου Ἀθηνῶν καὶ Ρώμης (Μετ' ἐκτενοῦς περιλήψεως εἰς τὴν Ἀγγλικήν, σελ. 83-114), Ἐν Ἀθήναις 1976, σελ. 144. Τιμὴ 450 δρχ.

Ὁ συγγραφεὺς, οὗτινος ἐργασία περὶ τῆς Ἐπικλήρου, συμβολὴ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀττικῶν ῥητόρων καὶ τὴν μελέτην τοῦ Ἰδιωτικοῦ βίου τῶν Ἀθηνῶν, ἐκρίθη ἐν «ΠΛΑΤΩΝ» ΚΖ' (1975) σελ. 363-365, παρουσιάζει διὰ τοῦ ἐν ἐπικεφαλίδι βιβλίου του νέαν μελέτην εἰς τὸν αὐτὸν κύκλον τῆς ἀρχαιογνωστικῆς ἐρεύνης ἀναγομένην.

Καὶ εἰς τὸ νέον αὐτὸ βιβλίον ἀντιτίθεται πρὸς τὰ συμπεράσματα ἀπάντων τῶν μέχρι τοῦδε ἐρευνητῶν, καθ' ἃ αἱ διατάξεις τοῦ Σόλωνος περὶ ἐπιτροπείας, αἱ μνημονευόμεναι ὑπὸ τοῦ Διογένοους Λαερτίου δὲν ἴσχυον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἴσχυον αὗται. Ἐπίσης ἀντιτίθεται πρὸς τὴν συσχέτισιν, τὴν ὁποίαν κάμνουν οἱ ἐρευνηταὶ τῶν προμνημονευθεισῶν διατάξεων πρὸς σχετικῶς ὁμοίας διατάξεις, μνημονευόμενας ὑπὸ Συριανοῦ καὶ Κύρου, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ σ. ἀνεύρισκει καὶ προσθέτει καὶ ἄλλας ὁμοίας τοῦ Μαρκελλίνου καὶ Ἀνωνύμου, δεικνύει δὲ ὅτι αὗται εἶναι μεταγενέστεραι καὶ ἄσχετοι.

Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὸ πρῶτον θέμα. Ἡ Σολώνειος διάταξις ἐν Διογ. Λα. 1.56 «Κάλλιστον δὲ κακεῖνο τὸν ἐπίτροπον τῆ τῶν ὄρφανῶν μητρὶ μὴ συνοικεῖν